

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 288, 715, 289, 299

Čtení: Ž 50

Text: **Ž 148** *Haleluja. Chvalte Hospodina z nebes, chvalte ho ve výšinách! Chvalte ho, všichni jeho andělé, chvalte ho, všechny jeho zástupy. Chvalte ho, slunce s měsícem, chvalte ho, všechny jasné hvězdy. Chvalte ho, nebesa nebes, rovněž vody nad nebesy, chvalte Hospodinovo jméno! Vždyť on přikázal, a bylo to stvořeno, on tomu dal povstat navěky a navždy, nařízení, které vydal, nepomine. Ze země at' chválí Hospodina netvoří a všechny propastné tůně, oheň, krupobití, sníh i mlha, bouřný víchr, který plní jeho slovo, horstva a všechny paborky, ovocné stromy a všechny cedry, zvěř a všechna dobytčata, plazi, okřídlené ptactvo, králové země a všechny národy, vladaři a všichni soudci země, jinoši i panny, starci i mládí. At' chválí Hospodinovo jméno, pouze jeho jméno je vyvýšené, jeho velebnost je nad zemí i nebem. Vyvýšil roh svého lidu k chvále všech svých věrných, synů Izraele, lidu, který je mu blízký. Haleluja.*

V dnešním kázání využiji myšlenek irského spisovatele C. S. Lewise z jeho knihy Úvahy nad žalmy. Budeme se zabývat chválicími žalmy a chvalozpěvy jako je právě přečtený žalm 148.

Výzva ke chválení Hospodina je ovšem charakteristickým rysem nejen tohoto žalmu. Mnohé žalmy jsou chválicí. Zpívat chvály je i pro dnešní křesťany zcela zásadní složkou zbožnosti.

Ale zapřemýšlejme nad tím, jak je to vlastně s tou potřebou chválení Boha? Je potřeba Boha chválit, abychom se nějak dostali do jeho přízně, abychom mu zalichotili, abychom mu skládali komplimenty a poklony? Často v žalmech slyšíme výzvu ke chválení, lidé jsou vyzýváni, aby chválili Boha. V tom 148 žalmu se dokonce vybízejí velryby či sněhová bouře, aby tak činily. Což by ovšem dělaly stejně, i kdyby je k tomu nikdo nevybízel. V žalmu 50 si o to říká sám Bůh: „Mne oslaví ten, kdo přinese oběť díky“ (Ž 50,23). Zdá se, jakoby autoři žalmů říkali Bohu: Ty miluješ chválu. Splň moje přání, a já tě zahrnu chválou. Tak například v Ž 54 básník prosí: „Bože, pro své jméno mě zachraň“ a dál jakoby Boha láká: „Ochotně ti budu obětovat, vzdávat chválu, Hospodine, tvému jménu.“ Znovu a znovu čteme, jak básník prosí, aby byl zachráněn před smrtí, a svou prosbu zdůvodňuje tím, že když by Bůh nechal své prosebníky zemřít, nebudou mu už moci vzdávat chválu, protože duchové v podsvětí nemohou Boha chválit. Dokonce se zdá, jakoby Bohu stačila kvantita chval: „Chválívám tě sedmkrát za den“ čteme ve 119 žalmu.

To je, milí přátelé, opravdu na pováženou, zda je to tak dobře. My přece rozumíme chvále jako přirozené vděčnosti Bohu, jako projevu úcty k němu. Ale co to nekonečně dokola omílané vychvalování? Někdy slyšíme, že Bůh má prostě „právo“ na to, být chválen. Že je hoden chval. Ale jak se to myslí a co to vlastně znamená?

Možná slovo „právo“ není vhodný výraz, ale může nám pomoci následující úvaha: Co chceme vyjádřit, když prohlásíme, že nějaký obraz je „obdivuhodný“? On není obdivuhodný proto, že by utrpěl nějakou škodu, kdybychom ho neobdivovali. Že by trpěl nespravedlností, kdybychom ho nepochválili. Skutečný smysl, v jakém si umělecké dílo „zasluhuje“ nebo „vyžaduje“ obdiv, je spíše tento: obdiv je správná, adekvátní, přiměřená lidská reakce na vynikající obraz, jestliže máme před tímto obrazem takovéto pocity. A jestliže takový obraz neobdivujeme, svědčí to spíše o naší zanedbanosti, nekulturnosti a necitlivosti a také o tom, že o cosi velkého přicházíme. V tomto smyslu slova lze říci, že mnoho předmětů jak v přírodě, tak v umění si zaslouží či vyžaduje obdiv. V tomto týdnu jsme s manželkou projížděli rakouskými Alpami. A po celou cestu jsme nevycházeli z úžasu. Jak se to jen Pánu Bohu povedlo, stvořit tak krásnou přírodu. Možná po této úvaze lépe porozumíme motivům ke chválení Boha a pochopíme žalmistovo vyjádření, že Bůh „vyžaduje“ chválu. Prostě si o to říká.

Další důležitá myšlenka: Bůh je Subjektem, jež obdivovat a chválit znamená proměnu života toho, kdo chválí. Znamená to dostat radost. A naopak nechválit jej znamená ztratit tu nejkrásnější zkušenost s Bohem, ty nejhezčí okamžiky. Je o něco ochuzený ten, kdo např. nemá hudební sluch, nebo nikdy nebyl zamilovaný, nikdy nepoznal skutečné přátelství, nikdy nezažil radost z pohybu nebo z tance, nikdy netoužil po dobré knize, nikdy se neradoval z nádherné přírody. Úžas a chvála prostě činí život bohatším a barevnějším.

Ale samozřejmě toto není všechno. Bůh nejen že „si říká o chválu“ jako výsostně krásný a vše uspokojující „objekt“ naší lásky. Z žalmů je zcela zřejmé, že On ji skutečně přikazuje jako zákonodárce. Židům bylo přikázáno, aby obětovali v chrámu, a my máme jaksí za povinnost chválit Boha v kostele. Ale není to proto, že by Bůh naše uctívání a oběti nějak potřeboval nebo po tom bažil, tak jako marnivá žena touží po komplimentech a lichotkách. Takové chápání je v bibli naprosto jasně odmítnuto, jak jsme četli v 50. žalmu: „Kdybych měl hlad, neřeknu si tobě. Jídám snad já maso z tura nebo napájím se kozlí krví?“ Bůh nepotřebuje naše služby, oběti ani chvály.

Ten nejdůležitější důvod našich chval, říká C.S.Lewis, je tento: Ve světě vlastně všechno lidské potěšení spontánně vrcholí chválou. Milenci obdivují své milenky, čtenáři chválí svého oblíbeného autora, turisté obdivují krajinu, hráči chválí svou oblíbenou hru. Svět zvučí chválou různých druhů vína, jídel, herců, automobilů, filmů, zpěváků, historických osobností, dětí, květin, hor, vzácných známek nebo třeba ojedinelých druhů brouků. A dobří kritikové dokonce najdou i v mnoha nedokonalých dílech něco, co stojí za pochvalu, zatímco ti špatní

ustavičně omezují seznam knih, které jsou vhodné ke čtení, řečníků či muzikantů, které stojí za to poslouchat, uměleckých děl, které pokládají za vkusné apod. Charakterní člověk, i kdyby byl vychován v přepychu, a rozumí dobře vaření, může pochválit i velice skromné jídlo. Zatímco podrážděný, nevrlý neurotik najde chybu na každém jídle. Chvála je tedy známkou jakéhosi vnitřního zdraví, jemuž byl propůjčen hlas. A platí to, i když ta chvála je trochu nemotorná, nevybroušená, neprofesionální.

A právě tak jako lidé spontánně chválí to, co jim připadá hodnotné, tak nás také spontánně nutí k tomu, abychom se k nim přidali a sdíleli s nimi jejich chválu. Řeknou: „To je krásné, že? Že to bylo úžasné! Že to je úplně super.“ Když žalmisté každému říkají, že má chválit Boha, dělají vlastně to, co všichni lidé, kteří mluví o tom, k čemu mají citový vztah.

Rádi chválíme to, co nás těší, protože chvála nejenom vyjadřuje naše potěšení, ale přímo ho doplňuje, dovršuje, pro člověka je potěšením chválit. Milenci si neříkají vzájemně, jak jsou krásní proto, že si chtějí skládat poklony; ale protože jim samým to dělá dobře, jejich radost by byla nedokonalá, kdyby nebyla vyjádřena chválou. C.S.Lewis říká: Je trýznivé objevit něco krásného a nemoci povědět každému jak je to krásné. Je to mučivý pocit spatřit náhle za ohybem cesty horské údolí nevidané velebnosti a krásy, a pak muset mlčet, protože lidem, kteří jdou s vámi, na tomto pohledu nezáleží o nic víc než na prázdné plechovce pohozené v příkopě. Uslyšet dobrý vtíp a nemít možnost ho říci někomu dalšímu a nesdílet s ním to potěšení je prostě nesnesitelné. Proč myslíte, že lidé sdílejí na internetu obrázky, videa nebo zajímavé články. Chtějí své potěšení s druhými sdílet, a tak jej rozmnožit.

Další myšlenka: Čím cennější je to, co chválíme, tím intenzivnější je naše potěšení. Kdybychom dokázali dokonale chválit Boha (což nedokážeme), pak bychom prožívali tu nejvyšší radost. V tomto smyslu můžeme chápat nebe jako místo, kde andělé už nyní a my lidé pak jednou budeme společně chválit Boha. Neznamená to, že v nebi to bude jako v kostele. Naše bohoslužebné obřady, způsobem, jakým jsou vedeny, i naše schopnost se jich vnitřně zúčastnit a s nimi se ztotožnit jsou pouhými a často nepodařenými pokusy o radostnou zbožnost, říká Lewis.

Věčný život je vlastně bezcenný pro toho, kdo nemiluje Boha. Abychom aspoň trochu pochopili, co znamená věčný život v nebeském království, musíme se pokusit představit si, že Boha dokonale milujeme. Jak píše C. S. Lewis, musíme být touto láskou opilí jako apoštolové při seslání Ducha svatého, o nichž čteme, že přitom mluvili o velikých skutcích Božích. Naši radost v Bohu prostě nelze oddělit od chvály, v níž se radost svobodně vyjadřuje. Skotský katechismus praví, že hlavním cílem člověka je „oslavovat Boha a radovat se z něj navěky“. Zatím ovšem pouze jakoby „ladíme své nástroje.“ Ladění v orchestru může být pro hudebníky samo o sobě v jistém smyslu uspokojující, pouze však pro ty, kteří mohou, byť jen trochu, předjímat budoucí symfonii. Naše bohoslužebné rituály jsou právě takovým laděním, příslibem, závdavkem a nikoliv vlastním koncertem.

Ale pozor! Naše chvála Boha je však vždycky nějak kontaminována naší člověčinou. A tak se v žalmech setkáváme s ne úplně čistými pohnutkami, kdy žalmista jakoby vydírá Boha a říká: „Udělej toto a já tě budu chválit.“ Chvála se prostě nemůže a nesmí stát prostředkem obchodu s Pánem Bohem. Nelze se modlit slovy: „Já tě budu chválit a ty mi požehnáš“. Skutečnost je bohužel taková, že ten plamen chval opravdu nestoupá z oltáře zcela čistý. Ale my nesmíme z těchto důvodů pohrdat chválou jako takovou. Ovšem vezme, že chvála je jen tehdy opravdová, když je přirozenou reakcí lidského ducha na setkání s Bohem. Zároveň je to i samotný způsob, jak se Bohu vnitřně přiblížit, jak se naladit na jeho notu. Vždyť mnoha lidem v různých dobách se ta „okrasa Hospodinova,“ jak překládají kraličtí, tedy ta Boží sláva, zjevila právě tehdy, když společně uctívali Boha.

Modlitba: *Hospodine, našim jediným potěšením v životě i ve smrti je to, že nejsme sami svoji. Kéž se nebojíme tomuto obrovskému potěšení dát průchod ve svých chválách, ve spontánní radosti i ve společném uctívání tvého majestátu. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme tě, přijď do našich všedních dnů a proměň je svou mocí ve dny radosti a chvály. Přijď do našich vztahů a pomoz navázat námi zprerhaná pouta přátelství a porozumění. Přijď do našeho soukromí a otevři dveře naší samoty, aby mohlo dovnitř vejít království tvé slávy. Přijď a rozuzluj naše neřešitelné situace a problémy, do kterých jsme se zamotali. Přijď a vysvobod' spontané z žaláře závislosti a zlozvyků. Přijď a utiš naše hádky a rozbroje, kterými ztrpčujeme život svůj i život bližních. Přijď a probud' otupené svědomí, zlom lidskou pýchu a povýšenost, rozehřej ledová srdce, přijď a otevři náruč pro laskavé objetí. Pane, to všechno očekáváme, kedyž prosíme za příchod Božího království ve společné modlitbě: Otče náš...*